

POPORULUI

e politică-culturală

Intemeietori: Dr. I. Broșu și Dr. Silviu Dragomir.

Abonamentul:
Pe 3 luni 32 Cei în vechiul regat 20 Lei
Pe 6 luni 16 Cei " " " 10 Lei
Pe 1 an 10 Cei " " " 6 Lei
Abonamentele să se trimită la adresa:
GAZETA POPORULUI, Sibiu.

Adresa noastră e:
"GAZETA POPORULUI"
Sibiu, Strada Urezului Nr. 41.
Apare în fiecare Duminică.

Inserțiuni și anunțuri se primesc la
Administrația gazetei.
Un cuvânt cu litere mărunte întâia-ora 60 fil.
a doua și a treia-ora 50 fileri

Înălțătoarea adunare dela Alba-Iulia.

Duminica trecută în 12 Octombrie s'a ținut la Alba-Iulia, — cetatea unde s'a votat la 1 Decembrie 1918 unirea cu România, — o mare și înălțătoare adunare în vederea alegerii de deputat a dlui Iuliu Maniu, președintele Partidului Național și al C. D. Din pricina timpului cam ploios, sala în care s'a ținut întrunirea fost aceeași, unde s'a desăvârșit în anul trecut idealul Românilor din Transilvania.

Sala aceasta renumită era desădădată iarăși plină de țărani și intelectuali alegători. Întreg Consiliul dirigențial se afla de față. La ora 10 părintele protopop Teculescu a deschis întrunirea printr'o însuflețită cuvântare, arătând că alegătorii istoricului oraș sunt mândri că pot să trimită în Camera, ca purtător de cuvânt al lor, pe d. Iuliu Maniu. După cuvântarea părintelui protopop Teculescu, a vorbit și d. dr. I. Marciag, avocat în Alba-Iulia, care ca membru al partidului, a salutat și d-sa cu bucurie candidatura președintelui Consiliului dirigențial în cetatea lui Mihai.

Cuvântarea dlui Iuliu Maniu.

În urale nesfârșite și îndelungate aplauze la cuvântul d. I. Maniu, mulțumind pentru încrederea și dragostea mare cu care a fost întâmpinat din partea alegătorilor cercului Alba-Iulia. Dânsul arată înainte de toate că poporul din Alba-Iulia și împrejurimi poate fi mândru, deoarece tocmai atunci, când gemeam sub jug străin, a fost mai conștient de demnitatea și de chemarea sa.

Ziua aceasta este de importanță deosebită nu numai pentru-că s'a întrunit adunarea electorală, cu scopul de-a hotărî să trimită un reprezentant al ei în parlamentul din București, ci și pentru faptul că este cel dintâi prilej când voința poporului se poate manifesta liberă și toate aspirațiile, dorințele și gândurile poporului românesc, pot fi înlăcuite cu cea mai deplină sinceritate.

Nu pot afla cuvinte destul de calde și de mișcătoare, pentru a putea arăta recunoștința care o datorăm

fraților noștri din vechiul regat al României, cari însuflețiți de duhul supremei jertfe, au realizat pentru toate veacurile idealul nostru național. Drept aceea nizuința noastră va trebui să fie ca, cât mai curând să delăturăm cu totul deosebirile dintre noi și ei atât din gândirea noastră cât și din întocmirile de stat și din instituțiile lui.

Der noi suntem datori cu recunoștință nu numai către frații noștri, ci și față de aliați, cărora trebuie să le arătăm sentimentele noastre de mulțumirea cea mai deosebită și să ne silim a ținea și pe mai departe cu ei sincere legături de prietinie.

România-mare este acum întemeiată, — de faptul acesta nu se poate îndoi nimeni — dar atâta nu e de ajuns.

Pentruca țara aceasta să o facem puternică și fericită trebuie să lucrăm împreună cu tot sufletul.

În vieța de stat a României-mari, avem de îndeplinit două lucrări mari, adevărate: Desăvârșirea națională și Dreptatea socială.

Desăvârșirea națională pretinde să românim toate instituțiile de stat astfel, ca limba românească să primească pretutindeni locul de frunte ce i-se cuvine. Dar țin să spun că aceasta nu înseamnă apărare. Gândul stăpânirii poporului românesc nu se află în nici o vrăjmășie cu gândurile luminoase ale democrației și cu libertatea celorlalte popoare conlocuitoare, deoarece stăpânirea românească precum o înțelegem noi, cuprinde între marginile ei totodată și ocrotirea cea mai largă a tuturor celorlalte neamuri.

Vom lucra așa, pentruca întru nimic nimeni să nu aibă pricină de a se plânge ca rugându-se lui Dumnezeu în altă lege, având alte obiceiuri și grăind altă limbă, să fie prigunit. Fiecare popor conlocuitor și fiecare confesiune va avea libertatea ei și se va bucura deopotrivă de puterea ocrotitoare a statului. Însă limba, gândirea și cultura românească vor trebui totdeauna să fie întronate în toate instituțiile de stat, ceea ce nici decum nu va împedea dezvoltarea culturii și întrebuințarea limbii celorlalți cetățeni de altă naționalitate.

Statul nu este o putere aparte pusă deasupra cetățenilor săi, ci este însăși totalitatea cetățenilor și a voinței acestora. Drept urmare statul are datorința de a ocroti toate trebuințele cetățenilor. În această ordine de idei s'a înlăcuit prin decretul M. S. Regelui Ferdinand votul universal, ca fiecare cetățean trecut de 21 ani să aibă parte în voința statului.

În această ordine de idei s'a făcut reforma agrară cu scopul de a ajuta țărănul român și această reformă agrară se va duce la îndeplinire, cu deplină dreptate, în cel mai scurt timp; în această ordine de idei s'a făcut datoria timpului muncii de 8 ore, precum tot în această ordine de idei va trebui să se facă un șir întreg de reforme sociale și economice. Industria mică și comerțul vor trebui ocrotite cu toate puterile statului ca să nu cadă față de concurența industriei mari. Noi va trebui să întronăm dreptatea și încât privește suportarea sarcinilor publice. Un stat modern se susține cu mari cheltuieli. Daunele războiului sunt groaznice și mizeria neînchipuit de multă după sângerosul războiu al lumii.

Statul va trebui să dea tot ajutorul, ceea ce a face însă nu va fi cu puțință, păstrând rânduiala de până acum a dărilor. Prin urmare aceia cari au numai atât cu cât pot trăi trebuie scutiți de dare; va fi nevoie să se introducă darea progresivă, iar câștigul de război să fie supus la dări însemnate.

Ca să putem însă face aceste întocmiri pentru stat și națiune, trebuie să ne cuprindă și pătrundă simțul de jertfă națională. Trebuie să ne jertfim înainte de toate mândriile personale, supunându-le voinței națiunii. Să fim uniți în gândurile mari cari au nevoie să fie mai presus față de ori-ce nizuință. Să jertfim obolul nostru cu drag pentru visteria statului, căci un stat modern numai cu cheltuieli mari se poate susține și mai presus de toate să trimitem feciorii și frații noștri cu toată dragostea în armata română ca să apere patria și moșia noastră străbună. Noi vom lucra din toată inima ca pacea să fie încheiată cât mai curând: o pace deamă și dăinuitoare, dar până când se va putea

Urmare în pagina 5.

Ce se așteaptă dela noul mitropolit?

Lumea românească se ocupă din ce în ce mai mult cu alegerea noului mitropolit. Din toate părțile se scot la suprafață sarcinile grele și îndatoririle mari ce va trebui să le ia pe umerii săi noul păstor al bisericii noastre. În toate sufletele s'a trezit simțământul că trebuie turnat duh nou și dător de viață în biserică noastră strămoșească, care trebuie și ea să țină pas cu vremea. De aceea în fruntea ei va trebui să fie ridicat un bărbat care prin cultura lui să înțeleagă rosturile de azi ale bisericii noastre; nu putem lucra cu măsuri de jumătate, făcând o simplă trecere de persoane dintr'un loc într'altul. Iată ce scrie în privința aceasta gazeta „Drapelul” din Lugoj, în Nr. 103:

Dacă în trecut alegerile de mitropolit erau privite ca acte de uriașă importanță și bisericăscă și și politică, cu atât mai vârtos are enormă cădere această alegere azi, când biserică se găsește în fața unor situații noi, în fața unor premeneli neprevăzute, dar cerute imperios de vremea prin care trecem și de împrejurările în fața cărora ne am trezit peste noapte... S'au grămădit atâtea lucruri, se impun atâtea reforme, se cer atâtea orientări nouă, încât mitra mitropolitană se poate privi și ca cunună de lauri, dar și ca cunună de spini.

... Trebuie readus duhul în biserică, mai slăbind din forme. Temelia bisericii ortodoxe este atât de puternic așezată, încât durabilitatea ei pe veacuri este asigurată. Ceea-ce lipsește, este chemat a da acela pe al cărui cap va așeza biserică mitra în zilele ce vor urma. Noul mitropolit va fi chemat a trage brazde noi și adânci în viața acestei biserici, îndrumându-o spre adevărata și singura ei chemare. Dânsul va fi chemat a i da noui direcții și noui îndrumări. Azi suntem o țară și un popor. Piedecile din trecut au fost delăturate și

bisericii i-se deschid uriașe zări de lucrare ideală. Acum îi vine prilejul de a deveni ceea-ce până acum n'a putut fi: biserică spirituală în înțelesul evangheliei. Dacă biserică a păstrat neamul politice, te în trecut, în viitor va avea să-l renască sufletește, cristalizându-i credința, care-l va purta peste veacurile ce vor veni.

În semnul acestei chemări simțim că se fac alegerile de deputați pentru congres și în acest semn nădăjduim, că se va face și alegerea noului mitropolit.

Acesta e alt glas limpede, care răsună din Bănatul doritor de-a se înstăpâni o viață nouă în biserică noastră. Când sufletele sunt călăuzite de dorințe sincere, se întâlnesc în aceleași.

Cuvintele lui D'Annunzio către locuitorii din Fiume.

Dăm mai jos înfă cărata proclamație, pe care din prilejul ocupării orașului Fiume, a predat-o conașionalilor săi, poetul D'Annunzio, și care e plină de cea mai adâncă și caldă dragoste de neam:

Frați italieni!

Duhul a învins asuprirea, batjocura și întunericul.

Italianii lui Garibaldi au ascultat strigătul desnădăjduit al orașului Fiume și acum se găesc în acest oraș ca apărătorii noștri.

Frații din Fiume nu sunt oi de vânzare, precum nici orașul sfânt un lucru de precupețire. Cine va îndrăzni să despartă frați de frați?

Lumea nu are astăzi nimic mai curat, decât această dorință italiană, decât această voință tare ca oțelul.

Italiani, sculați-vă! Amintiți-vă că în Fiume făclia este aprinsă și că toate cuvântările se reduc la două cuvinte: Sau Fiume, sau mort!

Frați italieni! Din Fiume noi vă în-

tindem mâinile. În picioare deci și răspândiți credința noastră în colțurile Italiei!

Apărătorii orașului, precum și asupriții din Fiume au nevoie să știe, să simtă că Italia este la spatele lor, cu dinții strânși, mâinile încheștate, în picioare și cu tot sufletul la ei!

Aveți credință! Rugați-vă Dumnezeu-lui Italiei! Rugați-l în biserică, în piețe publice și în casele voastre: orice loc trebuie să fie azi o biserică!

Pentruca biruința italiană să nu fie ciuntă, pentru vechii și noii morți, pentru frații cari sau jertfit în Italia, pentru Fiume, stăpânul său însuși, ajutați-ne, fraților, ajutați-ne!

Nu trebuie să avem decât o voință; un singur gând trebuie să unească sufletele voastre! Dorul Italiei azi, este Fiume!

Demnitatea patriei azi, este Fiume!

Oare Bănatul nostru n'ar merita tot atâtea cuvinte însuflețite, cari ar trebui să se schimbe în fapte? Pentruce mai așteptăm? Din Fiume D'Annunzio ne face semn să-l urmăm. Oare când ne va fi dat să îmbrățișem pe toți Românii în cuprinsul hotărâlor scumpei noastre patrie: România-mare. Români nu uitați Bănatul!

Cum a fost omorât contele Tisza?

Se împlinește un an dela omorârea marelui vrăjmaș al Românilor contele Stefan Tisza, fostul ministru dela Budapesta.

Cu prilejul acesta marșalul Almand Szamosi a făcut următoarele destăinuirii cu privire la omorârea contelui Tisza. Din aceste destăinuirii reese că încă dela 5 August poliția fusese înștiințată din partea Tribunalului, ca să începă o nouă cercetare în chestia omorârii contelui Tisza.

O întâmplare a ușurat foarte mult cercetarea.

O femeie s'a înfățișat la poliție și a declarat, că în vecinătate locuiește o dșoară,

FOIȘOARĂ

Scrisori din republica ceho-slovacă.

Când vreal să răzi, la teatru...

Zilele trecute recetind rândurile de mai la vale, scrise îndecursul războiului, (1917) mi-a venit la cunoștință și mai bine, toată ușurătatea vinovată a teatrului dela modă. Acu, după războiu, va trebui să pornim războiul împotriva operetelor (piese de teatru rușinoase) acestora, fie că se chiamă „Prințesa Osardașului” — ca aici — fie că-i zice altfel.

Ceeace s'a petrecut în Praga s'a întâmplat, vai, în atâtea orașe!

H. P. P.

Teatrele din Praga au hotărât să de-a pe seama soldaților răniți reprezentații gratuite, ca să-și mai uite apărătorii patriei durerile și sbuciumul sufletesc. O faptă bună vrednică de toată lauda. Ce e mai frumos decât să alini durerile și să aduci un zimbet de bucurie în sufletul unui rănit?

Am fost și eu la o astfel de reprezentație și-mi aștern gândurile pe hârtie. De n'aș fi sincer m'aș condamna eu, pe mine însu-mi, de aceea voiu povesti din fir în păr simțămintele, pe cari le am nutrit în după-ameaza zilei acesteia.

Am condus pe răniții din lazaretul Strahov 10 inși. O jumătate de oră înainte de-a se fi început reprezentația s'au pornit șiragurile de răniți spre teatrul german. Era un pelerinaj (călătorie) dureros. Dacă si inimă ar fi trebuit să-și sângere, văzând pe atâția târându-se, sprijinindu-se în bastoane, spre lăcașul teatrului.

Sala gemea de soldați. Am aruncat ochii roată. Am mai văzut de vreocâteva ori sala aceasta luxoasă a teatrului, dar astăzi avea ceva deosebit — un public neobișnuit și deaceea publicul acesta voiam să-l cercetez puțin cu ochii, ca să-l cunosc starea sufletească.

Vedeam soldați de toate gradele, dela soldații de rând până la feldmarșalleutnantul, mareșalul de câmp, comandantul pieței orașului, care a ținut să fie de față. Vre o zece despășăminte cu ofițeri — dar în mare parte se alcătuiseră publicul din soldați de rând. Fete muncite, mâni grele, noduroase, frunți legate — din greu. De-ar ști să povestească toți soldații aceștia simplii cele văzute pe câmpurile de luptă din Sârbia, Muntenegru, Galijia și Rusia! Fiecare a dat ochii cu moartea!

Măi cu seamă mă bucuram că au să vadă o reprezentație teatrală Lazăr Cociuba

și Pușcaș, doi răniți români, cari n'au mai fost la teatru. I-am ales anume, să aibă ce povești acasă, dacă le va ajuta Dumnezeu să-și vadă pe ei lor, în sat.

Dau în vorbă cu Cociubă, după ce ne-am așezat pe locurile noastre:

„Ei, Cociuba, cum îți place?”

El se uită cu ochii lui albaștri, cinstiți, la mine și mi zice: „până acum e fain!”

Văd că l'a orbit strălucirea din sală. N'a mai văzut atâtea lumini electrice. Cândelabrul (polcandru) cel mare răspândește valurile sale de lumină peste galeriile, cu îngerașii drăgălași, bucălai, peste sala înțesată de public, peste perdeaua de fier, care se dă acuma — încet — încet — la o parte, ca să facă loc perdelei frumoase, cu chipuri frumoase și feți frumoși, de cât cari mai mândri nu-și poate închipui mintea lui Cociuba.

Se simte stingherit întru câtva Cociuba, o simțesc eu prea bine după felul cum mă privește. Ochii lui lui spun: „m'ai adus aici acu dă-mi stat cum se mă por”, ca să nu-ți fac rușine”. Dar nu-mi face rușine. Doamne ferește! E atât de convins în toată purtarea lui, nu numai aici, ci și în spital, unde dă mână de ajutor surorilor, la dereticat, la bucătărie, e cuprins de o râvnă atât de mare de a asculta ce i citesc în oa-

cu numele Olga Rothmüller, care e logodnica unui student în drept, fost locotenent în armată, Tibor Sztanykovszky. Acesta a ajuns în ceartă cu logodnica sa din partea careia a fost părît, că este unul dintre omoritorii lui Tisza.

Pe urma acestui denunț poliția a început cercetările. A mai aflat că în stăpînirea lui Stanykovszky se află o scrisoare, în care contele Károlyi îi scrie cum poate străbate în casa lui Tisza.

După descoperirile făcute, Stanykovszky împreună cu cinci bărbați necunoscuți au fost duși la locul crimei, unde a fost chemată și dna Csermak și femeia de serviciu a contesei Tisza.

— Care dintre acești șase oameni e ucigașul? — întrebă detectivul.

Dna Csermak arătând pe Sztanykovszky Tibor a strigat:

— Acesta e, acesta e!

După această scenă dna Csermak leșină, iar Sztanykovszky începu se tremure neputând se rostesea nici un cuvânt. Pe temeiul acestor descoperiri a fost închis.

Al doilea tovarăș al lui Sztanykovszky a fost un mare industriș întreprinzător, Ștefan Dobó, în etate de 30 ani. Asupra lui s'au găsit mai multe scrisori greu acuzătoare, încă din timpul revoluției lui Károlyi, însă atunci a fost dat un ordin a nu se vorbi despre omorîrea lui Tisza.

După aceste constatări poliția a mai închis pe Victor Heltai și pe Dobó. De altcum Heltai a mai fost închis pentru crimele și hojiile ce le a făcut pe timpul când era comandant la marină. Numai când a izbucnit bolșevismul a scăpat din pușcărie.

Ziaristul Paul Kéri, era omul de încredere al contelui Károlyi și a avut mare însemnătate în vara anului trecut, când a descoperit că un ofițer german, Konsten, îl spionează pe Károlyi. De atunci a devenit cel mai încrezut om al acestuia.

În după amiaza zilei întâi de revoluție, la orele 4, Kéri scoțându și orologiul a spus:

— Tisza nu mai are decât o jumătate de oră.

La aceasta era de față și Iuliu Pekar, azi secretar de stat și alți martori.

Un prieten de-al lui Tisza a sărit înaintea lui și enervat îl întreabă:

— Cum îndrăznești se grăești astfel?

— Foarte ușor, — răspunse Kéri cu sânge rece, — socotesc că odată vor sfârși și cu acesta.

După cîtva timp Kéri a plecat într'un automobil pe strada Rákoczy în spre Boulevard.

După o jumătate de oră s'a răspândit vestea că contele Tisza a fost pușcat.

Coroana și Leul.

Precum se știe în timpul din urmă prețul leului românesc a crescut așa de tare față de coroană, încât astăzi pentru o sută de lei poți căpăta până la 280 de cor. Iar la Pesta și Viena prețul leului se ridică până la 4 cor. 20 fl. Pricina acestei urcări este de-a se căuta în faptul că atât unguții dela Budapesta cât și nemții dela Viena, pentruca să și poată regula datoriile mari de războiu și despăgubirile ce li s'au pus de către Antanta, voiesc să se scape de coroane, cari în străinătate n'au preț și să câștige cât de mulți bani, străini, cari au o valoare cu mult mai mare. Această ridicare a leului o pricinuesc însă și negustorii. România în timpul din urmă a început să-și vîndă bucatele, petrolul și alte produse de-ale ei în străinătate. Aceste lucruri, negustorii străini le plătesc în lei, deoarece așa le vine lor mai bine, nevoind să ajungă bani de-a statului de care se țin ei în altă țară. Neaflîndu se destui lei în străinătate însă și cu deosebire la Budapesta și Viena, negustorii de-acolo vînd coroanele pe preț de nimic numai ca să poată pune mîna pe bani românești. Se înțelege că ducerea leilor românești în străinătate este strict oprită și care încearcă să facă lucrul acesta și e prins, i se iau toți banii și se pedepsește. Pentru ceice voiesc să știe mai de aproape treburile acestea cu

banii, reproducem din gazeta „Unirea” următoarele:

Scăzămîntul banilor încă e un copil al războiului. Cheltuielile uriașe, precum și alianța formată de Puterile aliate, au atins nu numai statele centrale, ci și România, încunjurată de acestea. Așa, pe lângă încordările cele mai frumoase nu s'a putut ocoli o oareșicare scădere a valutei. În visterie nu mai erau acoperite cu metal toate bancnotele.

În 19 August s'a publicat la Paris întăia oară prețul leului: 42—44. Adecă 100 lei sunt deopotrivă cu 42—44 franci francezi. (În timpuri normale leul era egal cu francul). Așa valoarea unui franc francez era 2'31—2'33 lei. Chiar atunci s'au ștampilat coroanele în Ardeal, iar aducerea în țară de mărfuri foarte multe francezo-anglezo-americane era în curgere. Urmările le vedem în zilele ce au urmat: cursul leului la Paris e: în 26 August: 35³/₄—37³/₄. Așadară într'o săptămână o scădere de 6'25%, ceea ce nu e puțin.

În 28 August cursul e 54¹/₄—36¹/₄. În săptămâna următoare cursul variază între 34—37. În 8 Septembrie se urcă iarăș la 33.

„Le Figaro” din 24 August publică următoarea știre cu titlul: „grăul românesc”: România va putea exporta anul acesta nu eincizeci de mii vagoane de cereale — precum s'a anunțat — ci cel puțin o sută de mii vagoane de cereale. Avînd în vedere declarația d-lui Hoover, că America va trebui să-și micșoreze în mod simțitor trimiterea de cereale în România, avînd în vedere neputința Rusiei de-a vinde ceva, România va avea puțința de-a hrăni Europa. Comerțul românesc întră într'un timp de dezvoltare mare, ceea ce va îmbunătăți simțitor valuta românească.

Incepe de pe-acum chiar a se simți, căci publicația oficială din 19 Septembrie stabilește cursul leului în 47, adecă 100 lei fac 47 franci. Vinderea de grău numai acum o începem. Iar dacă se va începe și vinderea petrolului, — atunci va începe să se urce cursul leului. Așa, că pe primă-

rele de odihnă — încât stau se pun mîna în foc pentru ei, că nu-mi va face rușine.

— „De când n'ai căpătat scrisoare de acasă?”, îl întreb în treacăt, așezându-l lângă mine.

— „De două săptămîni!”

— „Toți sănătoși?”

— „Toți — slavă Domnului! numai s'a propie iarna și nu știu zău cum or scoate-o la căpătâi!”

Aici s'a încrețit fruntea lui Cociuba. Trebuie se știți — are cinci copii, ca ulcelele — cel mai mare e un băiat de doisprezece ani. Și nu i a văzut dela începutul războiului.

Celălalt rănit, Pușcaș, e un flăcăiandru de optsprezece ani — din Seini, de lângă „Țara Oașului”, unde sunt țăraniii bătauși mari, vecinic cu mîna pe prășelele briciagului. Pușcaș este elevul meu — învață să scrie și să cetească, fiindcă tatăl său n'a avut chef și vreme să-l trimită la școală. Acum știe se slovenească binișor și rade sgomotos când scrie câte un cuvânt, pe care i se pare că l a nimerit după pofta inimii.

Pușcaș e la spatele meu. E mai necioplît în mișcări — dar îl poți ținea minnat în frâu dacă i te uiți odată dojenitor în ochi, dar nu ca o lișară, ci ca un ortac, care-i vrea binele. Primește dojana și învățătura cu toată inima.

Dar tăcere! — s'a ridicat cortina (perdeaua.) Un tremăt scurt în sală — apoi o tăcere adîncă. E întunec la noi, dar cu atât mai mult luminează perele electrice pe scenă (teatru, bină.) Un potop de lumină.

Scena inițășează un orfeu! (adecă un loc de petrecere) Scaune frumoase ca la noi, public privitor, bine îmbrăcat, ofițeri, tineri rași, scoși ca din cutie, femei chipeșe, cari își fac vînt cu evantaiul și aruncă ochiade; — pe scena orfeului — după cum vedem e teatru în teatru — cîntă și dansează tocmai „vestita” Sylva. În cismulițe roșii, cu o rochie scurtă, care se clatină la fiecare mișcare a trupului ei împlinit. „Bravo! Bravo! Bis! Bis!” aplaudă publicul iar ea repetează cântecul, aruncă flori pe scenă. Sylva își duce mîinile la piept, le strînge în dreptul inimii, și se închină până la pămînt. E seara ei de rămas bun! Ca mîne stă să plece în America, că să cînte și pe-acolo. Și — drept rămas bun — aruncă în public într'o limbă nemțească, stălcită, câteva cuvinte promițînd că are să vină, să și încante iubitul său public etc. etc.

Ce are Sylva asta cu soldații din sală? mă întreb eu. De ce i-au adus aici? Să vadă un orfeu? Treacă — meargă! — să ascultăm mai departe.

Între tinerii (civilisti) se află Edwin Ronald — e îndrăgostit până după urechi de Sylva. Nu vrea să o așe se plece. I-se pune în genunchi. Ea-i dă o frișcă pe la nas — i făgăduiește că va veni. Îl iubește și ea.

Dar Edwin are se suferi mult în seara aceasta: nu numai despărțirea de Sylva, cu care — la urma-urmei e gata să plece și el — ci și despărțirea de tovarășii și tovarășele de teatru, căci s'a declarat mobilitizarea generală și el, ca ofițer în rezervă, trebuie să se prezente la regimentul său Pe lângă asta i mai amintesc părinții că are o verișoară, careia i-au făgăduit dînșii că au să i-l dea de bărbat!

Un prieten de al lui Edwin vine cu vestea. — Edwin e zdrobit, vrea să se căsătorească cu Sylva, cu toate că e numai „cîntăreață”. În timp ce trimisul părinților așteaptă afară, Edwin chiamă în grabă notarul, face actul de căsătorie, se leagă să fie bărbatu Sylviei după războiu. Și pleacă, izbucnind în oftări patimașe după Sylva lui.

Corul doamnelor și al cavalerilor cîntă încet: „Die Mädels, die Mädels, die Mädels vom Chantan. Die Mädels, die Mädels, die Mädels vom Chantan...” „Fetele, fetele, fetele din șantan...”

Se face lumină în sală. Ottez din greu. Să mă uit, să nu mă uit la Cociuba? În

vară se nădăjduiește să se apropie leul mult de franc.

Să vedem cum stăm cu coroana austro-ungară, fiindcă neprivește pe noi, românii ardeleni.

Nici Viena, nici Budapesta nu sunt inscrișe la Bursa din Paris. În timpul normal coroana valora mai mult, decât francul: 1 franc francez = 1 franc elvețian = 95 fileri. Acum însă e nefericit care e silit să plece la Elveția cu coroane. La Geneva în Iunie schimbau 100 coroane austro-ungare (banenote vinete) cu 16.50 franci elvețieni. La sfârșitul lui Iulie valorau numai 12.25. În decursul lunii August căderea urma. La 31 August 100 coroanele valorau 10.25 franci. Iar azi în Geneva pentru 100 cor.

nu capeți de-ât 7.60 franci. Scăzământul e dar de 1286%.

Cercetând legătura dintre leu și cor. în străinătate ne folosim, ca valoare de ajutor, francul francez. La Geneva 100 franci francezi fac azi 61—63 franci elvețieni. În Iulie erau ca 80. Așadar în străinătate legătura dintre leu și coroană nu e 1:2 — cum e statorit aici în Ardeal, ci cea 1:3.75, adică un leu (Bancă Națională) îl schimbă cu 8.75 coroane (banenote vinete).

Și va fi și mai mare diferența, căci leul crește în continuu, pe când coroana, dacă nu stă pe loc, va crește abia cu câțiva centimi. Așa nu e nici vorba să ajungă în curând egal leul cu coroana. Cu atât mai puțin vechea valoare 1 leu = 95 fileri.

In Rusia a izbucnit contra-revoluție.

Telegrame sosite din Rusia, vestesc că în întreaga Rusia bolșevistă a izbucnit contra-revoluție. S'au înfăptuit 25 atentate cu bombe de mână împotriva conducătorilor bolșevici. Spaima din Moscova devine tot mai îngrozitoare. Neorânduiala ia întindere tot mai mare. Omorurile contra evreilor din Moscova continuă.

Președintele Wilson a înebunit!

Veștile privitoare la sănătatea lui Wilson sunt foarte îngrijorătoare. El pare a fi atins de alienație mintală adică nebunie. Ziarele spun, că prelungindu-se starea aceasta de nebunie a lui Wilson, președinția Statelor Unite va trece deocamdată asupra vice-președintelui Marshall.

Guvernul nou bulgar.

După multe încercări, regele Boris al Bulgariei s'a hotărât să încredințeze guvernul celui mai popular om politic din Bulgaria. Stambulinsky este întradevăr omul energic, hotărât și cu mare popularitate — căruia i se poate da o sarcină mare, cum o va avea în împrejurările grele prin care trece Bulgaria.

Conducător al partidului țărănesc, acest om politic a cunoscut toate încercările unei vieți zbuciumate, nedându-se înapoi dela faptele cele mai îndrăznețe. Fostul Rege Ferdinand nu l putea suferi din această pricină și când a putut l'a închis și condamnat la temniță pe viață.

Austria vinde averile Habsburgilor.

Austria s'a hotărât să-și vândă toate lucrurile ei de artă, adunate timp de veacuri de Habsburgi, precum: vechi porțelanuri orientale, obiecte de aur și de argint lucrate de vestiții giuvaergii ai Florenței, deasemenea tot ce cuprinde castelul Schoenbrunn, ocupat de Napoleon în 1809 și salonul mi-

Vești din lumea întreagă.

Austria va fi scoasă la dobă. — Mobilizare generală în Serbia. — Condițiile lui D'Annunzio cu privire la Fiume. — În Rusia a izbucnit contra-revoluție. — Președintele Wilson a înebunit? — Guvernul cel nou bulgar. — Austria vinde averile Habsburgilor.

Austria va fi scoasă la dobă.

— Ziarul englez „Daily Telegraph“ publică părerea cancelarului Renner care susține că Austria e în stare de faliment nu numai în ce privește banii ci și în ce privește comerțul și industria. Statul va peri dacă nu se alipi de Germania sau Bavaria.

Asupra legăturilor cu statele vecine, Renner a declarat că Austria trebuie se trăiască în bună prietenie cu Ceho-slovacia. Cu privire la Ungaria însă, se îndoiește că va găsi o politică sinceră de prietenie din partea acesteia.

Insemnată e declarația că între Austria și Italia nu este o alianță împotriva Jugo-slaviei. Sârbii n'au drept asupra coastei dalmatine și Fiume; — predarea acestora Italiei, este de folos comerțului și industriei austriace.

Mobilizare generală în Serbia.

Guvernul sârbesc a dat ordin de mobilizare a contingentelor dela 1878

pană la 1898, atât pentru ofițeri cât și pentru trupă.

Gazetele se ocupă pe larg de cearta cu Italia și declară cu toate împreună că dacă cearta nu se va aplană pe cale pașnică, atunci Italia care trebuie făcută răspunzătoare de izbucnirea războiului, va plăti scump această încercare a sa.

Condițiile lui D'Annunzio cu privire la Fiume.

Roma 15. — D'Annunzio a propus următoarele condițiuni pentru părăsirea Fiumei:

1. Alipirea orașului la Italia. 2. Recunoașterea neatârării coastei Dalmatine și suveranitatea Italiei. 2. Jugoslavii nu vor putea ține flotă de război pe marea Adriatică. 3. Aliații nu vor putea sprijini nici un fel de pretenții (poște) jugoslave asupra coastei Dalmatiei și Fiumei (Ag. Dacia).

privirea lui curată, în ochii lui de om credincios.

— „Ei, și a plăcut?“

El dă cu mâna-i noduroasă prin aier și'n colțul gurii i se naște un surâs amar: „De frumos, da... de-ar fi pace poate că m'aș bucura și eu! Nu pot râde, Domnule învâțător, nu pot râde!“

În schimb a râs Pușcaș dela spatele meu. A râs cu hohot când a văzut cum se clatină fustele Sylviei în tactul jocului și a râs mai cu seamă când a văzut mâna goală a cântăreței.

Privind înapoi, la dânsul, ochii lui Pușcaș îmi spun: „Hei că bine — își mai petrec domniile ăstia! Și nialcoșă-i — muiere mai era și ala“. E tânăr doasă — nici nu l-a încolțit musteața de-a binelea — și ochii — i ard în cap.

Se petrecea ceva ciudat cu mine. Mi-era rușine că am adus pe românii mei la „teatru“. Voisem să le alung gândurile, voisem să le fac o clipă de bucurie sufletească, avusesem de gând să le arăt ce minunat este un teatru de acesta, ca să aibă ce povesti pe acasă. Mai știi? Îmi ziceam, poate că încolțește în creierul unui Cociuba de

acesta dorința: de ce să nu avem și noi, în Ardeal, așa ceva? și gândul acesta se plămădește, îl dă mai departe — ca mai apoi, întâlnindu-se Cociuba cu alți sute de Cociuba, cari toți adună bani la fondul întemeiat, odată și odată să avem acel teatru visat de noi.

Stam ca pe spini. Să mai aștept până la sfârșit? Trebuia să duc înapoi în spital pe răniții mei.

Actul al treilea: într'o sală a unui oțel din „orașul mare“. „Feri băcsi“, cu „doamnele de varietate“. Se întorc din America acasă. Nu se poate despărți „Feri băcsi“ de fetele lui, Doamne ferește! Iată și țiganii, cu țimbala! Iată și pe Sylva și pe Edwin. Părinții lui Edwin, cari s'au împotrivit până acum, în sfârșit își dau învoirea: se pot lua.

Încep din nou valsurile molatice, cântate în cerul gurii și cu pările, având ochii dați peste cap. „Feri băcsi“ vrea se și „petreacă“, de bucurie că și-a revăzut prietenul, și își și petrece odată, știi, omenestel! Și-a chemat țiganii la ureche, și-a dat palaria pe ceată și le-a poruncit: „Ziceți mă! Știți, ăla, cântecul meu!“

Aruncă ochii prin întuneric, la Cociuba. Surâde dureros. Hei! ce chef pe domnu ăla de pe teatru! Cum curge vinul „cel bun“ gărlă! Cum se risipește din greu pe masă, turnat fără băgare de samă! Zeci, sute de fiorini! De i-aș avea eu, gândește Cociuba — că nevasta îmi scrie că o duce greu, greu de tot.

Înțeleg prea bine pe Cociuba, îl înțeleg. Îmi vine să mă duc pe scenă și se iau pe „Feri băcsi“ de ceafă și să-i spun răstit: „Cară-te! Nu țî-e rușine! E viață de om asta? Ai conștiință?“ Dar ar râde de mine — ar râde cu hohot, m'ar arăta femeilor lui, cari îl mângăie pe tichie și mi-ar arunca în față: „Hahaha! nebunul! scrintitul!“

„Feri băcsi“ e mai șiret. Știe el cum se împacă capra și varza: și femeile cu om bun și țiganii cu banenote. Scoate o hârtie mare și o lipește de fruntea țiganului, care-i cântă în cet, la ureche „Iaj mamă!“ oftează „Feri băcsi“ din când în când. Țiganul face o închinăciune adâncă și rânjește de i se văd dinții albi.

Pușcaș râde la spatele meu. El nu știe că „Feri băcsi“ îl dă țiganului și o păr-

Ministerului de externe unde s'a ținut Congresul din Viena în 1915. Valoarea acestor lucruri de mare preț vândute se ridică la suma de 210,000,000 lire sterlinge, adică la aproape 15 miliarde coroane.

Licitație de obiecte pentru munca câmpului.

Prefecturile au primit următorul aviz dela inspectoratul III g-ral al armatei, biroul materialelor, pe care-l publicăm pentruca populația românească, să poată cumpăra lucrurile următoare:

Cu onoare vă comunicăm, că în localitățile și zilele arătate mai jos se va vinde prin licitație liberă de către o comisiune militară, următoarele obiecte arătate mai jos, rămase dela fosta armată A.-U. și anume:

Căruțe fără nești și erariale, sănii, roate și alte părți pentru căruțe și sănii, care încă mai pot fi folosite de către populație.

În consecință Vă rugăm să binevoiți a aviza populația din împrejurime ca să poată participa la această licitație.

Licitația va avea loc în fiecare zi la orele 9 a. m.

D. O. șef. de Stat Major loc. col. Poescu m. p.

Șeful bir. Inj. Major Balteanu m. p.

În Sibiu, în zilele de 17, 18 și 20 Oct. a. c. în cazarma de tren și vis-avis în cazarma veche de husari.

În Brașov în zilele de 22, 23 și 24 Octomvrie a. c. în cazarma de infanterie, unde se află atelierul de reparație al Corp. VII. Armata.

În Sighișoara în zilele de 27, 28 și 29 Oct. a. c. la Secția de artilerie Sighișoara.

În Mediaș în zilele de 31 Oct. a. c. la depozitul de material de artilerie Mediaș.

În Alba-Iulia în zilele de 1 Novembrie a. c. la depozitul de material de artilerie Alba Iulia.

Infătuirea reformei agrare în Ardeal.

Consiliul dirigent a poruncit în făptuirea reformei agrare.

Eri au sosit la subprefectura județului Arad hărțile de declarații cari vor avea să le umple proprietarii mari de pământ până la 20 Octomvrie c.

Hărțile cu îndrumările de lipsă au fost trimise în întreg județul prin pargari.

După data de 20 Octomvrie se va începe împărțirea pământului expropriat, conform decretului-lege de reformă agrară și conform instrucțiunilor de punere în executare.

SITUAȚIA.

Cât privește situația din launtrul țării, lumea este preocupată astăzi de alegerile de deputați. Partidul Național dela noi a publicat în zilele trecute lista candidaților la deputație din sânul partidului, așa încât tot omul poate să-i cunoască și să-și dea părerea. S'au început chiar și întrunirile electorale, adică adunări cu prilejul cărora viitorii deputați țin cuvântări, arătându-și gândurile și planurile pentru viitor. O astfel de însemnată întrunire s'a ținut zilele trecute la Alba Iulia, unde a fost rugat să candideze d-l Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent, cu prilejul căreia dânsul a rostit o frumoasă cuvântare pe care o publicăm în fruntea foii. Tot în zilele trecute d-l Maniu a luat parte la un parastas ce s'a slujit la Curtea de Argeș, întru pomenirea regelui Carol, care se află îngropat acolo, fiind de față regele Ferdinand împreună cu toți miniștrii.

În vechiul regat e asemenea mare fierbere în vederea alegerilor de deputați. Știm că în fruntea țării, din pricina neînțelegerilor dintre cele două partide: liberal și conservator, a ajuns un guvern de generali. Faptul acesta a supărat rău pe conservatori în fruntea cărora stă Tache Ionescu, așa încât dânsii să nu ia parte la alegeri și vreau să arunce toată răspunderea în căruța d-lui Brătianu, despre care zic că stă la spatele guvernului Văitoianu. Tot așa au hotărât și socialiștii ca să nu aleagă deputați în semn că n'ar fi fost îndeplinite toate dorințele lor.

vă doarme adânc, adânc, dacă n'a murit până acum!... Pe urma voastră suferă omenirea! Sunteți în toate țările, la toate neamurile — risipitori de averi agonisite din sudoarea țaranilor, cari își petrec nopțile cu femeile pierdute și sparg la oglinzi și pahară din plăcerea de a sparge.

Va trebui ca omenirea să se trezească din somnul ei, va trebui se ia biciul de foc în mână — va trebui se vă biciuească de pe suprafața căldurii a pământului ăstuia — ca se vă piară sămânța spurcată, ca oamenii cinstiți să aibă liniște în căminurile lor, ca să domnească acea sfântă și binecuvântată înțelegere, după care întaim cu toții, la toate neamurile, în toate țările.

Sunt pacinic dela fire — sunt blând — așa mi-se zice — dar în clipa aceea aș fi alergat pe scenă și l-aș fi omorât fără de drept de apel pe ticălosul de „Feri băci” care risipea bani și vin și spârgea sticle — în timpul ce sala fremăta, de aplauze...

— „Vino, Cociuba”, am spus eu la sfârșitul actului, „aici nu-l de noi...” El mă privia uluit.

Prag.

Cât privește politica din afară a țării trebuie știut că în zilele trecute s'a întors la Paris d. Clerk, imputernicitul Antantei la București, pentruca să raporteze despre situația din România. După cum spune gazetele, parecă el ne-ar fi prieten și ar da la Paris cele mai bune informații. Deocamdată conferința de pace și a întrerupt lucrările. Mare încurcătură le pricinuește domnilor afacerea orașului Fiume, pe care Italienii nici morți nu vreau să-l lase din mână. Se spune pe de altă parte că președintele Wilson, care este cel mai mare potrivnic al Italienilor, din pricina lucrului prea mult și-a bătăii de cap, și-ar fi pierdut mințile. — Contractul de pace cu Germanii a fost încuviințat de către toate țările, afară de America, așa că în curând se va începe îndeplinirea lui.

Cam aceasta-i situația politică din săptămâna din urmă.

Cuvântarea d-lui Iuliu Maniu.

Continuare din pag. I.

face această pace, armata română va trebui se stea neclintită la locul ei. Am plătit dări enorme până acum unui stat străin și ne-au murit sute de mii de flăcăi pe câmpuri de luptă străine. De ce nu am sacrificat acum cu toată inima pentru mărirea statului nostru propriu și pentru gloria națiunii noastre?

Este o onoare pentru un român să poată fi azi soldat și o rușine grozavă pentru acela care se subtrage dela datoria sa.

Partidul național român, ai cărui prieteni suntem cu toții, înfațisează ideea unității naționale desăvârșite. Partidul național român începând dela anul 1848 a înfațisat ideea unității naționale desăvârșite în simțire, în gânduri și în lupte. Acest partid național care cuprinde în sine întreg poporul românesc din Ardeal, părțile ungarene și Bănat, a desfășurat steagul libertății naționale în anul 1848. Acest partid național a susținut apoi lupta de împotrivire națională față de cutropitorii străini, organizând marea adunare dela Alba-Iulia, care în libertate, nesilită de nimeni, urmând conștiinței naționale, pe care partidul național a dezvoltat-o, a decretat unirea tuturor românilor. Acest partid național va lupta și pe mai departe pentru unirea în simțiri și în gândiri, străduindu-se pentru înfăptuirea desăvârșitei uniri, a desăvârșirii naționale și a dreptății sociale.

Sfârșitul vorbirii dlui Maniu, care a fost adeseori întreruptă de aprobări și sublinieri, a fost acoperită de nesfârșite aplauze și strigăte de: „Să Trăiască!”

Aviz!

Rugăm pe toți abonații restanșieri să ne trimită fără amânare abonamentul, ca să nu fim siliți să le oprim foaia.

tică din munca sa de țaran! El râde! Da bine l-a nimerit „Feri băcsi” pe țigan pe frunte!...

Și deodată, în mijlocul însuflețirii de pe teatru, când „Feri băcsi” își „petrece” mai bine, ia paharul de șampanie și svrrr! cu el de podea. Una la mână. Mai bea ce bea, mai cântă, mai dă din cap trist — apoi iară: svrrr! alt pahar, care se face tot hârburi — țiganii își sgulesc capul ca găinile când trece hârăul — apoi cântă mai departe cântarea favorită a lui „Feri băcsi”.

Nu mai pot. Se nește ceva în sufletul meu și cere, pretinde ascultare. E un judecător, un judecător strict, care nu cunoaște nedreptatea, care-și spune judecata, fie ce-a fi.

Al „Feri băcsi” și voi, femei desmățate, voi, tineri pomădați, țiglațuiți, cu geam în ochi, cu fețele pline de „urt” ticăloșiți până în măduvă, satiri tineri și satiri bătrâni — voi, voi sunteți urzitorii războiului ăstuia grozav! Voi cu risipa voastră, ticăloasă! Voi, cu nemoralitatea voastră vinovată! Voi, cu rânjetul, batjocura în gură — când încearcă cineva se vă trezească conștiința, care

Despre creșterea copiilor în familie.

de Nic. Pană inv.

Fiecare părinte se bucură și se simte pe deplin fericit în sufletul său, dacă fiii lor au fost împărtașiți de o creștere bună și aleasă. Și oare ce credeți cum și pe ce cale mai sigură s'ar ajunge la o astfel de creștere? — Unii ar crede că este lucru foarte ușor a te ocupa cu creșterea nevinovalilor copilași, fără a avea mai dinainte cunoștințele de lipsă pentru aceasta. Trebuie să fi pregătit, să știi anume ce și cum ai să faci ea — după o muncă atât de grea — să-ți ajungi totuși ținta mult dorită.

Să nu fim de părerea acelor cari zic: „Să am copii numai și-apoi las' c'oi ști eu ce trebuie să fac.” Astfel de oameni sunt fără judecată, ei nu-și dau samă despre ceia-ce vorbesc. Ei nu știu că temelia creșterii se pune în familie și că acea temelie trebuie să fie sigură și trainică, ca apoi și zidirea ce se va clădi pe ea să fie mândră și voioasă.

Aceea care voiește să devie o mamă bună, să va îngriji la tot cazul încă de fată, să-și câștige cunoștință destule despre modul cum are să-și crească copiii ce-i va avea în viața conjugală cu bărbatul ei.

Pe la sate este foarte des răul obiceiului, de a se mărita fetele de 15 sau 16 ani. Ele nu se gândesc cătuși de puțin ce grea va fi sarcina de a-și crește urmașii; sunt încă copile. Ele să gândesc numai la fericirea sau poate la nefericirea ce le așteaptă în traiul lor cu bărbatul. Iși poate închipui cineva o greșală mai mare decât aceasta?

Să nu uităm, că a crește copiii, nu-i tot una cu a crește animale. Când crești animalul te îngrijești numai de trupul lui, pe când la copil trebuie să ai în vedere și sufletul lui. Ca să poată crește bine un copil, să cere să-l cunoaștem mai de aproape și cu amănunțime, să știi ce-i face plăcere sau durere, să cunoști mîntea și felul lui de judecată, fiindcă omul mare simte și cugetă cu totul altcum, decât un copil. Mama va cunoaște la tot cazul mai bine firea copilului, fiindcă ea vine mai des în atingere cu el.

Dacă am fi de credința aceea, că omul este hotărât dela început de soarte ce are să se facă și întâmplă, cu el, atunci părinții ca crescători n'ar mai fi de nici o trebuință pentru îngrijirea fiilor lor. Copilul lăsat de sine, adevărat să nu aibă grije nimeni de el, s'ar sălbătăci cu totul și nici când n'o să mai faci om din el.

Cu creșterea sunt însărcinați în primul rând părinții pentru că ei sunt numiți crescători de însuși creatorul, carele când le-a dat porunci, le-a sădit în inimă totodată și un simțământ ce-i îndeamnă neîntrerupt de a se îngriji de creșterea fiilor săi.

Numai prin o creștere aleasă să face omul adevărat om. Precum un pom dacă nu s'ar gunoi bine la rădăcină și nu s'ar îndrepta punând lângă el încă de când e mic un țarac, care să-l țină drept, apoi dacă nu s'ar curăți de uscături, de insecte stricacioase ș. a. ar crește strâmb, ar cuprinde și el un loc, dar n'a produce nici un fruct sau deși ar produce, fructele acelea n'ar fi de nici un folos.

Omul la început este ființa cea mai neajutorată din lume și dacă nu s'ar bucura de sprijinul celor mari, ar fi silit să piară.

Dacă nu ar fi mama care să l îngrijască, el s'ar prăpădi, căci singur nu e în stare să se ajute.

Hrana copilului.

Copilul crește și se desvoltă repede numai atunci, când îi dăm o bună îngrijire trupească.

Copilul mai întâiu de toate trebuie bine hrănit, așa, ca el să nu sufere nimic în privința aceasta. Sub „bine hrănit” să nu înțelegem aceea, că acum să ne apucăm și să-l îndopăm ca pe-o găscă, ci porțioara lui de mâncare să se știe totdeauna și să i-o dăm regulat la timp.

Poporul nostru dela sate este obișnuit de a da copilului mâncare puțină. De aceea, vedem pe bieții copilași mâncând abia cât niște păsărele, pentru că așa a zis tata și mama. Iată niște oameni cari nu înțeleg, ce va să zică a-și crește copiii.

De mai multă hrană are lipsă un copil decât un om mare. De bună seamă e un rău și acela de a da copilului să mănânce prea mult dar cu mult mai rău este să nu i dai atât cât îi cere stomacul.

Pe lângă aceea, ca mâncarea să fie îndestulătoare, ea trebuie să mai fie și de bună calitate, adevărat să fie nutritivă, așa d. e. lapte, brânză, ouă și altele de felul acesta. De acestea fiecare econom de pământ și de vite are în cămară sa și deci nu cer cheltuieli. Pentru copii, părinții trebuie să-și jertlească ori ce în caz de lipsă și nevoie. Ce-i drept, războiul pe mulți i a dus la ruină și mizerie, însă prin muncă fiecare își poate câștiga cele trebuincioase pentru traiul vieții.

Foarte rău fac acela, cari dau copiilor și numai să guste din benturi spirtoase sub cuvânt, că în măsură mică gustate, nu le pot face nici un rău. Că nu-i face bine nici o înghițitură, o spune el însuși, deoarece când întâiaoară ia în gură o picătură de vin, de rachiu sau de oricare altă beaură spirtoasă o lapadă, strâmbându-se și arătându-și neplăcerea. Fricțele foarte fine din vârful limbii, cu ajutorul cărora omul gustă, suferă. A douaoară neplăcerea lui va fi mai mică. Fricțele încep a se tâmpii... a douaoară copilul poate nici nu mai simte neplăcere. Gustul lui e stricat și spre stricaciune a plecat și fragedul lui stomac, de unde se trag apoi toate boalele copilului. Cât de nenorocit se simte și omul mare care suferă de stomac, dar un copilaș cu plâpânde la organe. Astfel de copii nu vor avea parte să se bucure și ei de sănătate, precum alții se bucură; trupul lor tânjește, nu se desvoltă, ci rămâne pipernicit. O altă beaură stricacioasă este cafeaua neagră, care în loc să întărească, numai slăbește corpul micuțului.

Imbrăcămintea corpului.

Cu cât copii sunt mai mici și creșterea lor se face mai repede, cu atât răul pe care li l face frigul e mai mare. Dintre ei foarte mulți mor din cauza că sunt slab îmbrăcați. Să nu se uite că îmbrăcămintea pentru căldura trupului prețuiește cât o câțime oarecare de hrană. Multe boale se nasc din răceala dela picioare. Să avem cea mai mare grije, ca copilul în timpul frigului să fie cât mai bine îmbrăcat, fără să avem teamă, că el se moleșește, însă să fie mândru și să desprețuiască pe cei mai prost îmbrăcați decât el. Să i dedăm

încă de mici a iubi simplitatea. Ce e simplu este totodată și frumos.

Greșala cea mai mare la îmbrăcămîntea copiilor o fac mulți mai cu seamă la fetițe, ale căror haine caută să le potrivească și uneori chiar să strângă fragedul lor trupșor. Din cauza aceasta trupul lor nu se poate desvolta liber.

Somnul copilului.

O trebuință mare pentru copil e și somnul.

Vorbind despre dulceața somnului nu înțelegem altceva, decât simțământul plăcut al bunei stări trupești și vesella firească, de care suntem cuprinși după ce ne-am deșteptat dintr'un somn adânc. Dulceața aceasta se pierde, dacă somnul nu este destul de adânc și atât oamenii mari și mai ales copiii sunt posomorâți și supărăcioși în clipa deșteptării, dacă n'au dormit bine. Aceasta li se întâmplă când nu sunt sănătoși, când au visuri urâte ori când somnul e prea lung. Dulceața somnului nu o avem nici când suntem flămânzi, nici când suntem cu stomacul prea încărcat, nici când suntem prea obosiți ori bolnavi și nici în căldură prea mare.

Copilul din ce înaintea în vârstă să i-se scurteze și timpul somnului. Să se obișnuiască a se culca de timpuriu. Culcarea după miezul nopții este stricacioasă.

RĂVAȘUL SĂPTĂMÂNII

Sibiu 19 Octomvrie 1918.

Rugăminte Domnilor studenți, preoți, învățători, dascăli, primari și notari dela țară, în interesul binelui obștesc, ca „Gazeta Poporului” să fie cât mai folositoare sătenilor, vă rugăm să ne trimeteți articole scurte, în ce privește viața plugarilor, ca: gospodărie, agricultură, creșterea vitelor, sfaturi bune, poezii populare, strigături la horă, datini vechi, toate din Transilvania și Bănat, precum și ghicitori, petreceri țărănești, în sfârșit tot ce se leagă de viața dela sate.

Scrisoarea să fie citeață și lucrările să nu se întindă prea tare, ca să-i obosim pe cetitori. 4—5

Datoria de stat a României se socotește azi la 12.000 milioane Lei. Ea a fost la 1914 de 1.600 milioane Lei. La suma aceasta s'a adus: împrumutul național din 1916 cu 400 milioane Lei; împrumuturi luate de la aliați în cursul răboiului 1500 milioane; împrumutul Unirii din 1919 cu 700 milioane și împrumutul statului la „Banca Națională” 2300 milioane. Lângă sumele acestea se mai adăugă: 300 milioane pentru diferite cumpărări dela aliați în anul curent; 1000 milioane pentru îndreptarea căilor de comunicație și 3000 milioane pentru luarea puterii în teritoriile alipite.

Pentru aducerea acasă a prizonierilor din Siberia. O comisie militară română a plecat la Irkutsk în vederea aducerii acasă a mai mult de 20 mii români din Transilvania și Bănat, prizonieri de războiu din fosta armată austro-ungară.

Pentru studenții universitari. Se dă spre știre studenților universitari cari au primit bursă pentru străinătate să-și ia în primire actele aflătoare la resortul cultelor sau în persoană sau prin plenipoteță deoarece cu posta întârzie mult și nici nu e siguranță. Sibiu, la 9/1 1919.

pt. șeful resortului R. Ilcuș, secret.

Pentru studenții veterinari. Ni se comunică dela Ministrul de interne publică în București că înscrierile la școala superioară de medicină veterinară se fac până la 15 Octombrie c. iar deschiderea cursurilor se face la 22 Octombrie în care se urmează ca absolvenții de licee ce au înaintat actele pentru înscriere să se prezinte la școală.

Sibiu, la 10 Nov. 1919.

pt. șeful resortului P. Ilcuș, secret.

Hotărârea securilor din Brașov. Ni se scrie, că o deputațiune de mai mulți fruntași ai școlilor din Ardeal s'a înfățișat Consiliului dirigent arătând neclintita hotărâre de a se alipi din toată inima la România mare, care le dă drepturi și libertate egala cu ale tuturor. Secuții vor lua parte la alegerile pentru constituantă.

Ceea-ce ar trebui să știe fiecare om cinstit în Transilvania. Este încripția pe care o poartă în fruntea sa, „Gazeta Oficială” a Consiliului dirigent:

„Așteptăm dela toți funcționarii, să se poarte cu poporul așa, ca acesta să vadă și să simtă, că se află sub stăpânire părintească și nu străină. Cunoștințe avocațestești întinse nu fiecare poate avea dar simț de dreptate poate avea.

Ce așteptăm dela popor? Să fie muncitor și să păstreze ordinea. Plângerile drepte, se ascultă, dar să nu încerce nimeni a-și face dreptate cu mâna sa. Numai așa se poate clădi România mare spre fericirea tuturor.

Plugurile înlocuite cu tancuri. Fabrica Renault din Anglia a fabricat un nou soi de tancuri (aceste se întrebuințau la lupte, fiind un fel de căroaie mari cu tunuri în cuprinsul lor), cari se pot folosi de minune în agricultură. Tancurile au 20 cai putere și se poate ara și secera foarte bine cu ele. Tot această fabrică a făcut și tancuri mai mici, cari au fost încercate în Savoya, unde s'au urcat pe un munte de 1800 metri într'un ceas și jumătate. Acest munte n'a putut fi trecut cu căruțe cu cai nici în patru ore. Tancurile sunt foarte ieftine pentru că fabrica vrea să le răspândească în agricultură. Și tunurile ar trebui schimbate în instrumente de muncă.

Pagubele Băncii Austro-Ungare în Ungaria bolșevistă sunt socotite de guvernul băncii Baron Wimmer cu aproape 2 miliarde. Cam la atât se ură banii Centralei din Budapesta, bani ce au pierit cu desăvârșire până la cea din urmă bancnotă. Din averea în au de 70 milioane lipsesc 3 milioane. Partea mântuită se află la loc sigur.

Frig și zăpadă. În Anglia e frig și zăpadă foarte multă. Țăranii cari n'au apucat încă o iarnă atât de timpurie se plâng. În Franța deasemeni temperatura e foarte scăzută de câteva zile. Și la noi sările au devenit răcoroase. La Predeal ninge.

Decorare pentru împlinirea datoriei. Șeful serviciului de siguranță din Sighișoara dl Vlad a fost propus spre decorare cu „Coroana României” pentru zelul și harnicia cu care și a îndeplinit slujba și munca neobosită și pricepută, care a depus-o pentru descoperirea urzelii jandarmilor unguri împotriva statului român, despre care am scris în numărul trecut. De asemenea agentul (polițistul) de siguranță dl Belu Cristea a fost propus pentru medalia „Serviciul credincios.”

Incunoștințare pentru proprietarii de vite. În scopul de a se împărți deopotrivă sarcinile dela recvirările de animale pe seama armatei în anul 1918 pentru toți proprietarii de vite, a hotărât magistratul un arunc de 20 de coroane după fiecare vită de cel puțin 2 ani în temelul dării stabilite în primăvara anului 1918. Suma acestui arunc va sluji ca despăgubire pentru proprietarii de vite atinși prin acea recvirare, și se va întrebuița așa, că prețul ce li se va da dela erariul militar pentru recvirare se va întregi la mărimea prețului de târg de atunci.

Hotărârea aceasta asemenea conspectele despre prezentare și împărțire se pot privi în timpul dela 11 până la 25 Octombrie a c. în cancelaria de catastrul vitelor, strada Măcelarilor Nr. 8.

Recursurile în contra pronotărilor și în contra listelor de împărțire sunt a se vesti în termenul arătat la locul numit.

Se ieftinește zahărul. Consiliul dirigent a încunoștințat prefectura din Oradea mare, că în Brăila se află zahăr de ajuns, care se va vinde cu 8 cor. obilogramul.

Socialiștii nu iau parte la alegeri. În întrunirile ținute Sâmbătă seara în București, fruntași socialiști au statuit ținuta partidului față de noul guvern și față de alegeri.

Plecând dela constatarea că guvernul cel nou ține în putere sub alte forme vechile opriri la libertățile cetățenești și că asemenea opriri constituie pentru partidul socialist, mai mult decât pentru alte partide, o neputință de a lua parte la lupta electorală fruntașii socialiști (T. Dragu, I. Moscevici, Em. Socor, I. Flueraș din Ardeal și Const. Popovici) s'au declarat pentru a nu lua parte la alegeri.

Un vorbitor a adăugat, că cea mai bună armă a muncitorimii este greva generală.

Comună harnică. În comuna Cuima din județul Cojocna. — o comună românească cu 450 suflete, — locuitorii n'au nici preot nici învățator. Comuna are o bisericuță de lemn și în scopul de a-și clădi, o biserică, a dat în ziua de 27 Septembrie, o petrecere populară, la care s'a adunat suma de 1800 cor. Un sătean aduce mulțumiri dlui Ștefan David, care stăruiește mult pentru clădirea unei noi biserici.

Schimbarea numelor străzilor din Cluj. Consiliul orașului Cluj a hotărât schimbarea numelor străzilor și pieșilor în modul următor:

Strada Deák Ferenc: Strada Regina Maria; Calea Arad: Calea Traian; Piața Baross: Piața Gării; Piața Bocskay: Piața

Cuza Vodă; Strada Fatkas: Strada Nicolae Iorga; Strada Wesselényi Miklós: Calea Regele Ferdinand; Strada Honvéd: Calea Dorobanților; Strada Király: Strada I. C. Brătianu; Strada Magyar: Calea Victoriei; Piața Mátyás: Piața Unirii; Strada Petöfi: Strada Avram Iancu; Strada Unió: Strada Memorandului,

— Prăvălii cu table românești în Oradea. Șeful poliției din Oradea-mare a publicat următoarea ordonanță:

„Prin aceasta se aduce la cunoștință celor interesați, că comenduirea pieței nu a încuviințat prelungirea termenului pentru schimbarea inscripțiilor ungurești cu cele românești de pe tablele tuturor prăvăliilor. Ca urmare tablele vor trebui să aibă inscripții românești până la data de 10 Octombrie. După aceasta dată, comenduirea pieții va ordona o cercetare spre a se vedea dacă ordinul a fost îndeplinit.

Bani de aur și argint. Un kgr. aur fin costă în Austria Germană 39.000 cor. După legea monetară, dintr'un kgr. aur fin se pot face 3,280 cor, astfel că actualmente valoarea aurului a ajuns de 12 ori mai mare.

De oarece s'a rastabilit din nou prețul argintului, un kgr. de argint fin ar costa 2,516 cor.

Dintr'o livră monetară de argint fin (500 gr.) se făceau 45 bucăți florini austriaci de argint cu 900—1000, după legea monetară, adică dintr'un kgr. se făceau 90 florini de argint. Un florin ar cuprinde dar azi argint fin în valoare de 22 cor. 64.

Coroana de argint în greutate de 5 grame conține 4.175 grame argint fin (1 gr. argint fin 2 cor. 516) astfel că are acum o valoare de 10 cor.

Școli pentru popoarele mai mici. Cu privire la învățământul în școlile neromânești resortul Instrucțiunii, a luat următoarele măsuri:

Popoarele mai mici în temelul autonomiei bisericești și a hotărârilor de la Alba-Iulia, au dreptul să deschidă școli în limba lor. Statul însă le stăpânește condițiile, pe cari trebuie să le respecte conducătorii de școli.

1. Să aibă local școlar.
2. Să arate mijloacele materiale.
3. Să se conforme planului de învățământ al statului.
4. Să numească învățători răscuși în teritoriul Ardelean.
5. Făcându-se abateri pentru acest școlar se primesc încă vechile cărți de învățat pentru școlari întrucât nu stau în contradicție cu interesele statului român. Istoria, geografie și constituția trebuie să fie predate după planul de învățământ al statului.

Pătlașele roșii umplute cu carne. Speli pătlașelele, le ștergi, le scoți miezul și le umpli cu carne tocată și prăjită în unt. Se pune în carne ceapă prăjită, sare, piper, pătrunjel tocat și un ou. După-ce ai umplut patlașelele, le așezi în tavă și le torni pe deasupra zamă de pătlașele scoase din miez. Se dă la cuptor până scade zama. Când servești la masă, se pune deasupra smântână.

Ștampilarea coroanelor în Bănat.

— Ordonanța Consiliului dirigent. —

Dl. Aurel Vlad șeful resortului finanțelor a dat o ordonanță prin care se prevede ștampilarea coroanelor în Bănat.

Pentru ștampilarea biletelor băncii Austro-Ungare de 10, 20, 50, 100, 1000, și 10.000 cor. rămase neștampilate precum și a celor ștampilate de organele sârbești aflătoare pe teritoriul Bănatului supus administrației Consiliului dirigent, se stabilește un termen principal de ștampilare din 10 până în 20 Octombrie a. c. și unul supletor din 21 până în 25 Oct. a. c.

Ștampilarea se face după normele avute în vedere la ștampilarea generală, decretată prin ordonanța Consiliului dirigent, Nr. 4890, 1919 și Ministrul Finanțelor din București publicată în Nr. 31 din 25 Mai a. c. a „Gazetei Oficiale”.

Biletele destinate pentru ștampilare se vor colecta la băncile din Bănat conform instrucțiunilor speciale ce li se vor da. Ștampilarea însă se va efectua prin comisiunile speciale cu sediul în Lugoj, Timișoara, Lipova, Caransebeș, Oravița și Sân-Miclăușul-Mare.

Taxa de ștampilare pentru termenul dintre 10—20 Oct. a. c. este de 1%, iar pentru termenul supletor din 20 până în 25 Oct. a. c. de 2%.

Pentru a se opri invazia în Bănat a biletelor de coroane neștampilate, sau ștampilate de organele sârbești, cu ziua de 1 Octombrie a. c. granițele Bănatului se vor închide pentru importul acestor bilete, iar sumele ce se vor afla în contrabandă, vor fi integral confiscate în favorul statului.

Se admite însă importul de coroane ștampilate de Consiliul dirigent.

Pentru contravenții se vor aplica dispozițiile art. 10 al ordonanței Nr. 4890 1919 a Consiliului dirigent și ministerului de finanțe din București, publicată în Nr. 31 din 25 Mai a. c. a „Gazetei Oficiale”.

236 2—3

Portland-Cement

de Turda circa 150 saci de vânzare Târgul vitelor vechiu Nr. 7 241 1—1

Ghete

bărbătești, Nr. 44 lucru de mână solid și aproape nouă, sunt de vânzare: Să se întrebe la administrația „Gazetei Poporului” strada Orezului 41. 5—5

Un băiat

cu școală românească se primește ca elev la tipografia „Carpații” a „Gazetei Poporului”, strada Orezului Nr. 41.

9—10 Cinematograful „Apollo” în Gesellschaftshaus.

Directoară: d-na Toth. Dă reprezentații zilnic la orele 9 seara. Duminica două reprezentații: una la 6 $\frac{1}{2}$ și cealaltă la orele 9

Cinematograful orașului Sibiu

Directoară: d-na H. Scholtess. Dă reprezentații zilnic la orele 9 seara. Duminica două reprezentații una la 6 $\frac{1}{2}$ și cealaltă la 9.

Mersul trenurilor în Sibiu. Valabil din April:

1. Sibiu — București pleacă ora 5.44 p.m.
2. București — Sibiu sosește . 11.00 a.m.
3. Sibiu — Copșa-mică pleacă . 6.20 a.m.
4. 4.02 p.m.
5. Copșa-mică — Sibiu sos. . 11.35 a.m.
6. 10.05 p.m.
7. Sibiu — Vințul de Jos pleacă . 8.00 a.m.
8. Vințul de Jos — Sibiu sos. . 7.30 p.m.
9. Sibiu — Cisnădie pleacă . 5.23 a.m.
10. Cisnădie — Sibiu sosește . 7.04 a.m.
11. Sibiu — Căneni pleacă . 7.04 a.m.
12. Căneni — Sibiu sosește . 10.30 a.m.
13. Sibiu — Sighișoara pleacă în fie-care Luni, Mercuri și Vineri 7.43 a.m.
14. Sighișoara — Sibiu sosește în fie-care Marți, Joi și Sâmbătă 7.00 p.m.

Impotriva celorce răspândesc știri.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi considerați ca vrednici de pedeapsă:

a) acei cari, fără rea credință, prin locuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica, răspândi ori tâlmăci în orice chip știri, fie adevărate, fie din gând așa păreri cu privire la operațiunile de războiu, situația și alarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această faptă se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amenda până la 2000 de lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a se spiona, sau trada, să aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Anunțuri

și reclame

se primesc
la administrația
„Gazetei Poporului”

De vânzare

am o mașină de scărmanat lână, aproape nouă cu 1/mm motor de 8 puteri de cai, sistem american. Doritorii să se adreseze la primăria din Porcuroa p. Zlatna. 240 2—2

Primul magazin românesc de PIELĂRIE ȘI OPINCI

precum și încălțăminte bună se află la George
: : Limpede în Sibiu piața brânzei Nr. 9. : :

Nu cu vorba ci cu cumpărarea să sprijinim comerțul românesc; — fiecare client știe că precum în trecut cu o păreche de încălțăminte a făcut 500.000 pași, nici acum nu va umbla mai puțin. Datorința fiecărui Român adevărat e să facă o probă de cumpărare și precum va fi servit așa să prijească firma de mai sus. 217 4—

La Tipografia „GAZETEI POPORULUI”,

„CARPAȚII” din Sibiu, strada Orezului Nr. 41 (Reisbergasse)

se primesc spre lucrare tot felul de tipărituri, precum: tabele, cărți, broșuri, reviste, gazete și apeluri etc. Tot asemenea facturi, scrisori, plicuri, cărți postale, bilete de logodnă și de cununie, bilete de vizită, anunțuri funebre, invitații la petreceri, bilete de intrare și tot felul de protocoale, bilanțuri și acțiuni de ale băncilor.

Rugăm pe toți cari voiesc să tipărească ceva, a se adresa la tipografia „Carpații” cu toată încrederea.

Semnăm cu stimă:

Un băiat pentru învățarea tipografiei se primește.

Tipografia „CARPAȚII”